

УДК 371.014.543:027 (045)

Катерина Біницька
ORCID ID 0000-0002-2111-5275Олена Біницька
ORCID ID 0000-0001-8746-3515

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАБЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ШКІЛ НА ОСНОВІ ФАНДРАЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена теоретичним підходам з проблеми сучасного стану організації позабюджетного фінансування шкіл на основі фандрайзингової діяльності в Україні. Авторами проаналізовано нормативно-правову базу та наукові доробки сучасних дослідників з означеної проблеми.

У статті визначені основні джерела розвитку фандрайзингу. Виділено такі методи фандрайзингової діяльності сучасного керівника школи: реклама, публічні заходи, поштова розсилка, використання можливостей Інтернет, телефонні дзвінки, зустрічі віч-на-віч та ін.

Ключові слова: фандрайзингова діяльність; фінансування; школа.

Вступ. В умовах складної економічної ситуації в державі, кризових явищ в економіці, на жаль, державне фінансування не може забезпечити в достатній мірі потреби загальноосвітніх навчальних закладів. Саме тому пошук додаткових джерел фінансування, або фандрайзинг, стає актуальним для розвитку системи загальної середньої освіти в Україні.

Освітня система в Україні розвивається в умовах загальнополітичних, економічних і соціальних змін у нашій країні. Успіх у їхньому позитивному здійсненні та результативності залежить від того, наскільки відповідально і цілеспрямовано будуть виконувати свою освітню роль керівники загальноосвітніх навчальних закладів. Дослідження інноваційної діяльності у школі в основному орієнтовані на навчально-виховну діяльність, а залишається поза увагою фінансово-економічний та управлінський аспекти роботи школи.

У своєму дослідженні В. Огнев'юк зазначає, що модернізація суспільства має спиратися на реформування освіти. Зміни в сучасній освіті ґрунтуються на трьох важливих імперативах: всебічного, універсально-цілісного, гармонійного розвитку особистості; формування нової парадигми проблемно-орієнтованого професіоналізму; переходу від одновимірної до багатовимірної людини (Огнев'юк В., 2013, с. 9).

В Україні активно відбуваються процеси реформування системи управління та фінансування середньої загальної освіти, на це впливають зміни, які відбуваються як у самій системі освіти, так і суспільстві в цілому. До внутрішніх факторів, які стимулюють зміни в системі управління і фінансування середньої загальної школи, на думку науковців А. Гонорської та О. Франчук, впливають: вироблення нових стандартів освіти, оновлення навчальних програм і навчально-методичних матеріалів, використання нових форм і методів навчання. Усі ці прогресивні зміни потребують додаткового фінансування. До

зовнішніх факторів, що впливають на діючу систему управління освітою, належать соціально-економічні зміни, які відбуваються в Україні: встановлення ринкових відносин в економіці, висока конкуренція на ринку праці, науково-технічний прогрес, демократизація та європейські прагнення суспільства. Ці фактори й створюють таке середовище, в якому централізована система управління школою не дозволяє повністю задовольняти потреби суспільства щодо рівня та якості базової освіти. Тому, виникає актуальна потреба пошуку нових, більш ефективних методів адміністративно-фінансового управління як для системи освіти в цілому, так і для конкретної школи зокрема, що в свою чергу мусить підняти престиж України у світовій системі освіти загалом (Гонорська А., Франчук О., 2005).

Науковець Михаць С.О. зазначає, що у високорозвинутих країнах як в теорії, так і на практиці існують дві позиції щодо ролі держави у фінансуванні освіти, зокрема: державна фінансова підтримка більшої частини сфери освіти та регулювання фінансування закладів освіти за рахунок недержавного сектору (Михаць С., 2015).

Проблеми розвитку позабюджетного фінансування та фандрайзингової діяльності присвячено роботи вітчизняних вчених А. Глебової, А. Гонорської, А. Красулі, С. Михаця, О. Франчук та ін. Проте всі вони присвячені вивченню окремих аспектів фандрайзингової діяльності. Тому, на нашу думку, вивчення фандрайзингу та його впровадження в діяльність сучасного загальноосвітнього навчального закладу є актуальною проблемою.

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів процесу організації позабюджетного фінансування шкіл на основі фандрайзингової діяльності.

Ефективна реалізація освітньої політики не можлива без належного фінансового забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів. Актуальність означеної проблеми зумовлена обмеженим обся-

гом та неефективним і недосконалим використанням наявних фінансових ресурсів, що вимагає нових підходів до організації фінансування освітньої галузі (Красільник О., 2015, с.111).

Фінансування загальноосвітніх навчальних закладів. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про освіту» повноваженнями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в галузі освіти є встановлення, не нижче визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти мінімальних нормативів, обсяги бюджетного фінансування навчальних закладів, установ, організацій системи освіти, що є комунальною власністю, та забезпечують фінансування витрат на їх утримання; здійснюють соціальний захист працівників освіти, дітей, учнівської і студентської молоді, створюють умови для їх виховання, навчання і роботи відповідно до нормативів матеріально-технічного та фінансового забезпечення (Закон України «Про освіту», 2015).

У статті 61 Закону України «Про освіту» зазначається, що фінансування державних навчальних закладів системи освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, коштів галузей народного господарства, державних підприємств і організацій, а також додаткових джерел фінансування (позабюджетних коштів). До додаткових джерел фінансування відносять: кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів; плата за надання додаткових освітніх послуг; кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян; доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання; дотації з місцевих бюджетів; дивіденди від цінних паперів; валютні надходження; добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян; інші кошти (Закон України «Про освіту», 2015).

У разі одержання коштів з інших джерел бюджетні асигнування закладів системи освіти не зменшуються. Бюджетні асигнування на освіту та позабюджетні кошти не підлягають вилученню. Зокрема, до дозволених джерел фінансування освіти включено такі надходження: державні стипендії обдарованим дітям, стипендії та гранти різних громадських, у тому числі міжнародних фондів та організацій, кредити комерційних банків та інших кредитних установ, а також державні чи муніципальні безвідсоткові кредити на навчання (Урусова З., 2013, с. 137).

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальни-

ми закладами, іншими установами» платними послугами, які можуть надаватися загальноосвітніми навчальними закладами визначено наступне: проведення спеціальних курсів, семінарів, тренінгів, стажування, підвищення професійної компетентності в іншій формі, що не потребує отримання відповідної ліцензії; підготовка до вступу до вищих навчальних закладів та до зовнішнього незалежного оцінювання; проведення Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами пробного зовнішнього незалежного оцінювання; зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні; проведення понад обсяги, встановлені навчальними планами, з видачею або без видачі відповідних документів про освіту тренінгів, курсів, занять у гуртках, факультативів, семінарів, практикумів; організація, проведення у позанавчальний час (у тому числі канікули, святкові та вихідні дні) заходів за освітнім, науковим, технічним, художнім, туристичним, екологічним, спортивним, оздоровчим та гуманітарним напрямами, крім тих, що фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного та місцевих бюджетів; утримання вихованців у загальноосвітніх школах з частковою оплатою відповідно до законодавства; видання та реалізація навчальної літератури, методичних, науково-методичних, наукових, науково-технічних видань, друкованих засобів масової інформації (газети, часописи, альманахи тощо); розроблення, впровадження та супроводження електронних навчальних матеріалів, курсів дистанційного навчання; надання послуг загальноосвітнього навчального закладу «Міжнародна українська школа», а саме: навчання осіб, які тимчасово або постійно проживають за кордоном і які не є громадянами України; проведення за згодою батьків або осіб, які їх замінюють, семестрового та річного оцінювання, державної підсумкової атестації учнів на території країн їх перебування (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами», 2015).

Іншими джерелами фінансування загальноосвітніх навчальних закладів є благодійні внески. Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування» вони можуть надаватися благодійниками набувачам у грошовій формі для потреб їх фінансування за напрямами видатків, визначеними благодійником, а також як товари, роботи, послуги. Якщо благодійником конкретні цілі використання коштів не визначено, шляхи спрямування благодійного

внеску визначаються керівником установи, закладу – набувачів відповідно до першочергових потреб, пов'язаних виключно з основною діяльністю установи, закладу. Частина коштів, отриманих як благодійні (добровільні) внески і пожертви від юридичних та фізичних осіб, може спрямовуватися на виплату заробітної плати. Благодійні внески не можуть замінити плату за надання установами і закладами платних послуг за переліками, визначеними в установленому порядку. Благодійні внески у грошовій формі зараховуються на рахунок «Суми за дорученням». Бухгалтерський облік благодійних внесків ведеться відповідно до Порядку бухгалтерського обліку та звітності в бюджетних установах гуманітарної допомоги (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування», 2015).

Таким чином, усі потенційні джерела позабюджетного фінансування закладів освіти умовно можна поділити на дві групи: внутрішні (використання власних можливостей) та зовнішні (залучення сторонніх коштів). Основу першої групи складають кошти, отримані закладами освіти за рахунок надання платних послуг. Друга група альтернативних джерел фінансування базується на благодійній діяльності.

Якість надання освітніх послуг, особливо базової шкільної освіти, багато в чому залежить від тих ресурсів, які є у школах: наявності достатнього числа класних кімнат; устаткування навчальних кабінетів; кваліфікація вчителів; матеріально-технічної бази для позакласного навчання і ведення роботи в різних гуртках; організації літніх таборів і позакласної роботи із школярами; використання інноваційних методів у навчальному процесі; застосування дистанційних технологій і мультимедійних засобів інтерактивних методів навчання. Усе це повною мірою стає доступним тільки за умови достатнього державного фінансування і залучення альтернативних засобів фінансування у школу. В Україні в більшості випадків, шкільна адміністрація традиційно планує роботу школи, розраховуючи тільки на кошти, що надходять з держбюджету. Однак, як показують численні статистичні дослідження і засвідчує життя, цих засобів фінансування катастрофічно не вистачає (Гонорська А., 2005).

Фінансування шкіл на основі фандрайзингової діяльності. В умовах трансформаційних процесів в економіці України актуальними проблемами для сучасної школи є визначення додаткових джерел фінансування та ефективного використання коштів. Одним зі шляхів розв'язання цієї проблеми ми вбачаємо впровадження фандрайзингової діяльності.

Економічний словник подає таке тлумачення поняття фандрайзингу (англ. fundraising від англ. fund – «кошти»; raise – «добувати»): fund raising programmes – програма збору коштів, мобілізація капіталу. Тобто, фандрайзинг для сучасного директора школи – це пошук і залучення додаткових джерел фінансування (Жданова І., Вартунян Э., 2005, с. 647.).

Науковець Красуля А. В. у своєму дослідженні наводить такі визначення фандрайзингу: це наука про успішне переконання інших у тому, що діяльність вашої організації заслуговує на увагу й підтримку. Освітній фандрайзинг – діяльність навчального закладу (або окремого інституційного відділу), що базується на його унікальній місії та стратегії й використовує ефективні способи отримання ресурсів необхідних для реалізації його проектів, що забезпечують бажану задоволеність дарувальнику і має кінцевим результатом зміцнення добробуту академічної громади та суспільства в цілому (Красуля А., 2014, с. 134-135).

Дослідник Глебова А. О. дає такі визначення поняття «фандрейзинг»: добровільна мобілізація внутрішніх та залучення зовнішніх ресурсів для безкорисного здійснення суспільно важливої діяльності; пошук ресурсів (людей, устаткування, інформації, часу, грошей та ін) для реалізації проектів та / або підтримання існування організації; мистецтво залучення коштів приватних осіб чи благодійних організацій, які надають фінансові ресурси у вигляді грантів (Глебова А., 2013, с.207).

Фандрайзинг означає не тільки здобуття фінансових коштів, а також встановлення продуктивних особистих та інституціональних контактів з організаціями-донорами, які необхідно буде надалі підтримувати з метою їхнього використання у довгостроковій перспективі. Варто завжди пам'ятати також те, що фандрайзинг не є повноправним синонімом благодійності. У ньому закладений великий елемент співробітництва, а не чистого споживання. Для того, щоб отримати підтримку, на яку розраховує загальноосвітній навчальний заклад, потрібно вести справу так, щоб донор також відчув зацікавленість у вашій діяльності. І тут зовсім не йдеться про якусь матеріальну вигоду (Шнирков О. І., Мінгазутдінов, 2000, с. 4).

Зазначимо, що фандрайзинг в країнах з перехідною економікою має такі характерні риси: не велика кількість грошових коштів; занедбана культура благодійності серед населення (нестача знань про філантропію та благодійності серед представників бізнесу).

Основним джерелом розвитку фандрайзингу є пошук донорів. Потенційні донори є всюди. Їхня ідентифікація є важливою частиною фандрайзингу, яка значно покращує його ефективність. Умовно донорів можна поділити на такі категорії: фонди; громадські асоціації, релігійні організації та інші неприбуткові організації; підприємці, виробники та

торгові організації; уряд та державні адміністрації; індивідуальні донори та громадськість.

Для того, щоб перетворити потенційних донорів на донорів фандрайзингу необхідно проводити сплановану, організовану, з використанням поетапного аналізу та контролю роботу (Соколова А., Клименко В., 2015, с.75).

Категорії підтримки можна розділити так: операційна (загальна підтримка), яка покриває витрати на функціонування організації для відповідності потребам громади, також можуть покриватися із пожертв індивідуальних донорів, фондів, корпоративних грантів; спеціальні проекти – використовується для реалізації нових програм або для фінансування проекту з обмеженим часом виконання, також можуть фінансуватися фондами або грантами, державними установами або індивідуальними донорами; капітальне будівництво – використовується для побудови або ремонту матеріально-технічної бази, придбання земельних ділянок або устаткування, яке фінансується за рахунок збору коштів на будівництво, благодійними внесками від фондів, корпорацій та державних установ; грошові кошти та прибуток – основна сума використовується як довгострокова інвестиція, а прибуток з неї використовується для поточних потреб, зазвичай робиться індивідуальними донорами (заплановані пожертви) або кампаніями зі збору пожертв для довгострокових вкладів (Посібник з мобілізації ресурсів, 2015, с. 5-8).

Обрати правильний метод роботи – це перший крок на шляху до успішного звернення за допомогою. Ресурси не надаються організацією для закладу освіти, вони надаються людиною – людині. Чим більш персоналізований підхід, тим більш ефективним буде фандрайзинг. Тут спрацьовує правило: «Чим персональніше, тим ефективніше!». Ефективна комунікація та чесна поведінка можуть відкрити двері до будь-якого донора, навіть і без досконалих знань всіх фандрайзингових методів та технік (Посібник з мобілізації ресурсів, 2015, с. 11).

На сьогодні виділяють такі методи фандрайзингової діяльності: реклама, фандрайзингові заходи, поштова розсилка, телефонні дзвінки, зустрічі віч-на-віч та ін. Розглянемо їх більш детально.

Реклама вважається найменш ефективним методом фандрайзингової діяльності, тому що відсутній персональний контакт. Перевагою може бути те, що ви можете звернутись до великої кількості людей та широкого загалу. Розміщення реклами у ЗМІ, розклеювання листівок чи оголошень у громадських місцях, транспорті, стінах будинків і вважається відносно нескладним, але не дуже ефективним методом фандрайзингу. Головна перевага цього методу – це те, що про навчальний заклад, завдання та потреби дізнається величезна кількість людей за відносно короткий проміжок часу. Але жодної гарантії, що серед них опиняться

«потрібні люди», практично немає. Цей метод передбачає доволі безсистемний і випадковий пошук.

Фандрайзингові публічні заходи – дозволяють побачитись з потенційним донором та поговорити з ним/нею, але слід врахувати, що зазвичай на заходах збирається багато людей. До фандрайзингових публічних заходів можна віднести: презентації, виставки, фестивалі, а також лотереї та благодійні аукціони. Директору школи завжди можна знайти нагоду для проведення фандрайзингових публічних заходів – це може бути ювілей школи, день вчителя, свято першого дзвоника, відкриття нової спеціальності тощо.

Поштові розсилки – персональний контакт відбувається від людини до людини у листі, ви не можете встановити контакт віч-на-віч. З другого боку, ви можете написати листа набагато більшій кількості людей, ніж кількість, з якою ви можете поговорити. Листи-пропозиції щодо можливого співробітництва або з виваженим та аргументованим проханням про фінансову підтримку мають бути місткими і не великим за обсягом – не більше 1,5 сторінки. Водночас вони не повинні надто нагадувати безадресні, стандартні апікаційні форми. Додаткової роботи вимагає складання списку розсилки: важливо не просто знайти адресу чи номер факсу того чи іншого потенційного грантодавця; лист у даному випадку має нести в собі елемент особистості (принаймні зовні), отже потрібно заздалегідь з'ясувати ім'я та посаду контактної особи, звернення до якої є найбільш прямим шляхом вирішення проблеми. Варто також вкласти до конверту чисту поштову картку з маркою і своєю власною адресою. Такий поважливий підхід напевно привабить потенційного донора, а також просто полегшить йому процедуру відповіді, яку він, в принципі, міг би й проігнорувати.

Телефонні дзвінки – Ви можете говорити з індивідуальними донорами, цей метод дуже близький до персонального контакту. Знову ж таки, ви можете поговорити з більшою кількістю людей по телефону, ніж зустрітись.

Відносно новим методом є також використання можливостей Інтернету. З одного боку, він дозволяє отримувати оперативну інформацію щодо різного роду заходів та програм, що пропонуються донорськими організаціями, які мають свій власний сайт; з іншого – підтримувати в режимі реального часу постійний зв'язок з донорами засобами електронної пошти.

Зустрічі віч-на-віч – найефективніший метод з усіх, він пропонує всі переваги персонального спілкування. Цей метод потребує багато знань та досвіду, він вимагає найбільше часу з усіх, наведених вище (Посібник з мобілізації ресурсів, 2015, с.11-12).

Висновки. Таким чином, реформування системи освіти, яке в останні роки відбувається в нашій

країні веде за собою масштабні зміни в фінансовій діяльності освітніх закладів та висуває високі вимоги до їх керівників. Сьогодні директору школи вже не можна працювати по-старому. Щоб вижити і розвиватися, домогтися успіху навчального закладу його директору необхідно докорінно змінитися в інформаційному, діловому та культурному відношенні. Бути директором школи

сьогодні, значить володіти управлінською культурою, управлінськими вміннями та інформаційними технологіями, володіти інноваційної компетентністю. Ефективне спілкування, мистецтво взаємодії з людьми, здатність спрямовувати роботу в потрібне русло, моделювати можливі ситуації і уміти проводити фандрайзингову діяльність – все це є вимогою до керівника сучасної школи.

Література

1. **Глебова А. О.** Сучасні теоретичні та практичні аспекти процесу організації фінансування соціально важливих проектів на основі фандрайзингу / А. О. Глебова // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 206–211.
2. **Гонорська А.** Пошук альтернативних шляхів фінансування середньої освіти через фандрайзинг та побудову партнерських відносин / Анна Гонорська // Громадянська Освіта. Демократія і освітня система, Релігія і школа. – №24. – , 2005 [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=1130851943>.
3. **Гонорська А., Франчук О.** Пошук альтернативних шляхів фінансування середньої освіти через фандрайзинг та побудову партнерських відносин / Анна Гонорська, Олена Франчук // Громадянська Освіта. – № 06. – 2005 [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=1123087238>.
4. **Жданова И., Вартунян Э.** Англо-русский экономический словарь / И. Жданова, Э. Вартунян. – Москва: Русский язык, 2005. – 880 с.
5. **Закон України «Про освіту»** [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
6. **Красільник О. В.** Проблеми та перспективи фінансування вищих навчальних закладів України / Олександр Володимирович Красільник // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2015. – №2 (167). – С.110 – 117., doi: [dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/167-2/18](https://doi.org/10.17721/1728-2667.2015/167-2/18).
7. **Красуля А. В.** Історичні традиції благодійності та актуальний стан фандрайзингової діяльності у вищій освіті України / А. В. Красуля // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – № 10. – С. 132 – 144.
8. **Михаць С. О.** Шляхи вдосконалення впливу освіти на економічне зростання [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_others/myhac2.htm
9. **Огнев'юк В.** Основні тенденції розвитку сучасної освіти / В. Огнев'юк // польсько-український / українсько-польський щорічник «Освітологія». – К.: ВП «Едельвейс». – 2013. – Випуск II. – С. 9 – 14.
10. Посібник з мобілізації ресурсів (матеріали для тренінгу) / Проект «Громадський міст Вишеграду для України» – Берегово. – 2015. – 57 с.
11. **Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами»** [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/796-2010-%25D0%25BF>.
12. **Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування»** [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1222-2000-%D0%BF>.
13. **Соколова А.** Модель фандрайзингової діяльності в Україні / А. Соколова, В. Клименко // Журнал європейської економіки. – 2015. – Т. 14, № 1. – С. 72 – 88.
14. **Урусова З. П.** Роль держави у фінансуванні освіти в Україні / З. П. Урусова // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 4. – С. 136 – 142.
15. **Шнирков О., Мінгазутдінов І.** Фандрайзинг: основні особливості та форми: Методичний посібник. – К., 2000. – 38 с.

Katarzyna Binicka, Helena Binicka. POZABUDŻETOWE FINANSOWANIE SZKÓŁ - DZIAŁANIA FUND-RAISINGOWE

Artykuł poświęcony jest współczesnej organizacji pozabudżetowego finansowania szkół w Ukrainie. Autorki dokonały analizy podstaw prawnych i naukowego dorobku badaczy tego problemu. Opisały główne źródła rozwoju fund-raisingu. Omówiły metody fund-raisingu stosowane przez kierownika szkoły: reklama, pozyskiwanie środków publicznych, wykorzystanie internetu, telefoniczne rozmowy, spotkania w cztery oczy i inne.

Słowa kluczowe: fund-raising; finansowanie; szkoła.

Kateryna Binytska, Olena Binytska. ORGANIZATION OF OUT-OF-BUDGET FINANCING OF SCHOOLS ON THE BASIS OF FUNDRAISING ACTIVITY

The article deals with the studies of theoretical approaches to the problem of modern state of organization of out-of-budget financing of schools on the basis of fundraising activity in Ukraine. The author analyzes statutory and regulatory base and scientific works of the modern researches on the mentioned problem. On the basis of the analysis of theoretical literature the terms fundraising, educational fundraising have been determined. It is generalized that fundraising is not the synonym to charity, it has considerable element of cooperation but not pure consumption.

It is clarified that all potential sources of out-of-budget financing of educational establishments can be conditionally divided into two groups: inner (usage of own resources, that is the funds, received by educational establishments owing to provision of chargeable services).

It is found out that fundraising in the countries with transitional economy has the following features: not great amount of local funds, which give local resources; neglected culture of donation among the population (lack of knowledge about philanthropy and donation among the representatives of business).

It is mentioned in the article that the main sources of fundraising development is search of donors, which can be: funds, public associations, religious and other unprofitable organizations; employers, manufacturers and commercial organizations; government and state administrations; individual donors and community.

The article distinguishes such methods of fundraising activity of the modern manager of school as: advertising, public measures, postal sending, using the Internet resources, phone calls, personal meetings etc.

Keywords: fundraising activity; financing; school.

Рецензенти:

І. Ящук – д. пед. н., проф.

О. Галус – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 23.11. 2015

Прийнято до друку 26.11.2015

УДК 378:373.21.113.06

Тетяна Атрощенко

ORCID ID 0000-0003-4595-1662

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У запропонованій статті розкрито теоретичні основи комунікативної культури. Розглядаються вимоги до мовлення управлінця, які визначають його професійну компетенцію. Визначається комунікативна культура майбутнього керівника як здатність встановлювати правильні взаємостосунки, налагоджувати продуктивне спілкування і взаємодію з колективом відповідно до вимог сучасної дошкільної освіти. Представлено можливості формування комунікативної культури майбутніх керівників дошкільних навчальних в процесі вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дошкільної педагогіки».

Ключові слова: керівник дошкільної установи; комунікація; комунікативна культура; комунікативна культура управлінця; культура.

Вступ. Сучасні вимоги, що поставлені суспільством, державою потребують переосмислення професійної компетентності управлінців навчальних закладів. Вкрай необхідні фахівці, які володіють творчим професійним мисленням, здатні успішно розв'язувати проблеми освітньої галузі, ефективно працювати в складних економічних умовах і забезпечувати високу якість освіти. Актуальною стає постать керівника дошкільним начальним закладом, від якого залежить ефективне функціонування даного навчального закладу, успіхи його колективу, високі результати навчально-виховного процесу з дітьми дошкільного віку.

Важливою умовою успішної професійної діяльності керівника сучасного дошкільного навчального

закладу є постійна взаємодія та контакти з людьми: з колективом, батьками тощо. Тому спілкування виступає головним інструментом його роботи. Професія керівника тісно пов'язана з володінням ораторським мистецтвом та техніками спілкування. Тому серед різноманітних загальних умінь великий інтерес становлять комунікативні вміння, володіння якими визначають рівень сформованості в керівників комунікативної культури.

Аналіз наукових джерел та дисертаційних досліджень свідчить про те, що питання підготовки управлінців не є новим у науковій проблематиці. Зокрема проблему управління закладами освіти та підготовки керівників для навчальних закладів досліджували: Л. Даниленко,